

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

วิเสสโนภยบท กัมมธารยสมาส

วิเสสโนภยบท กัมมธารยสมาส คือ กัมมธารยสมาสที่มีบททั้งสองเป็นบทวิเสสนะ หรือมีบทหน้า
และบทหลังเป็นวิเสสนะ
แปลว่า ทั้ง....ทั้ง.....

ตัวอย่างรูปวิเคราะห์

สีตณฺจ สมฺภูฏณฺจ สีตสมฺภูฏํ (ฐานัน)
(อ.ที่ ทั้งเย็นทั้งเกลี้ยง)

อนฺโห จ วธิโร จ อนฺทวธิโร (ปุริโส)
(อ.บุรุษ ทั้งบอดทั้งหนวก)

ขณฺโห จ ขุชฺโห จ ขณฺชขุชฺโห (ปุริโส)
(อ.บุรุษ ทั้งกระจอกทั้งค่อม)

แบบวิเคราะห์ในคัมภีร์ศัพทศาสตร์

สีตณฺจ ตํ สมฺภูฏณฺจจาติ สีตสมฺภูฏํ (ฐานัน)
(อ.ที่ นั้น เย็นด้วย เกลี้ยงด้วย เพราะเหตุนั้น ชื่อว่า สีตสมฺภูฏํ ๑ แปลว่า ทั้งเย็นทั้งเกลี้ยง)

อนฺโห จ โส วธิโร จาติ อนฺทวธิโร (ปุริโส)
(อ.บุรุษ นั้น บอดด้วย หนวกด้วย เพราะเหตุนั้น ชื่อว่า อนฺทวธิโร ๑ แปลว่า ผู้ทั้งบอดทั้งหนวก)

ขณฺโห จ โส ขุชฺโห จาติ ขณฺชขุชฺโห (ปุริโส)
(อ.บุรุษ นั้น กระจอกด้วย ค่อมด้วย เพราะเหตุนั้น ชื่อว่า ขณฺชขุชฺโห ๑
แปลว่า ผู้ทั้งกระจอกทั้งค่อม)

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงวิเคราะห์บทสมาสต่อไปนี้

๑. อัจฉาวจํ (วตฺถุ)
๒. จินฺตติจฺนฺตติํ (การณํ)
๓. อาคตาคตา (ชนา)
๔. สีสฺตฺตฺตํ (วตฺถุ)
๕. ทิฏฐฺฐาทิฏฐฺฐํ (การณํ)